

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Focea apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
edată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XX.****Blaj, 2 Iulie 1910.****Numărul 27.**

AJUTOR!

Un țipet de desnădejde răsbate până la noi, un țipet de groaza, din mânoasele câmpii ale Banatului. Ondularile spicelor aurite azi nu mai desmiardă ochii plugarului îndestulat, căci urgia norilor și a zăgazurilor deslănțuite au nămolit totul, distrugând în câteva clipe de nenoroc toată truda muncitorilor, sate și sămănături, secerând sute și sute de victime dintre locuitorii acestui năpăstuit colț de țară.

Acest colțișor îmbelșugat altădată, a rămas distrus cu desăvârșire în urma potopului, ce s'a deslănțuit asupra-i!

Sate întregi au fost nămolite, holdele înfloritoare au fost nimicite și sute de oameni s'au prăpădit în valurile infuriate, lăsând în urmă familii nenorocite, fără o bucată de pâine, și fără un sprijin în mizeria cea mai extremă.

Țara întreagă s'a cutremurat de acest țipet de groază și toate inimile simțitoare au hotărât să-și dea concursul lor, pentru acești nenorociți, cari, în afară de viețile pierdute, au îndurat, în două zile, pierderi de milioane.

M. Sa Domnitorul a trimis o sută mii coroane nenorociților, guvernul aceeaș sumă, și contribuiriile incurg de pretutindeni, cu aceea obișnuită însuflețire, ce-i călăuzeste pe oameni, mai ales în clipe de mari cataclisme. Înțelegem, în clipe de aceste, cu toții micimea noastră, și trebuința de a ajutoră pe frații noștri, cari au ajuns în cea mai extremă lipsă.

Victimele catastrofei din Banat, sunt, în cea mai mare parte, români, deci datoria noastră e îndoită de a jertfi din prisosul nostru tot ce putem, fiind vorbă de frați de ai noștri și știind că totdeauna cămașa e mai aproape de piele.

Corul episcopilor noștri, în frunte cu I. P. S. Mitropolit au

premers cu strălucită pildă de generozitate, jertfind patru mii coroane pentru ușorarea mizeriei celor năpăstuiți și luând dispoziții — conform comunicatului dela sfârșitul acestui articol — ca să se inițieze colecte în toate parohiile provinciei noastre mitropolitane în favorul nenorociților din Caraș-Severin.

S'au lansat apeluri din partea Arhierilor dela Sibiu și Caransebeș, într'o emulare nobilă de a sprijini pe frații noștri năpăstuiți; presa națională și-a ridicat și ea cuvântul ei înduioșat în favorul celor cari au rămas pe drumuri, fără o fărâmă de pâine; avocatul Dr. Iustin Mârșieu din Arad (onoare lui!) s'a obligat să crească pe cheltuiala sa pe un orfan al victimelor potopului, făcând din el meseriaș sau industriaș.

În emularea aceasta nobilă cetitorii noștri încă trebuie să-și reclame partea lor de onoare. E o datorie imperativă de a ajutoră pe fratele tău, când îl vezi cu desăvârșire lipit pământului; și e o datorie cu mult mai mare, cu cât recolta acestui an se promite deosebit de îmbelșugată.

Să urmarim pilduirea măreață a Arhierilor noștri, să ascultăm cuvântul lor sfânt cu acest prilej de jale și de lacrimi — și să jertfim după cât ne iartă puterile spre acest scop măreț, căruia i-se potrivește cu desăvârșire zicala: „Bis dat, qui cito dat.”

Deschidem cu toată dragostea coloanele foaii noastre pentru orice contribuire de acest soi, mulțumind în numele nenorociților noștri frați inimilor generoase, cari vor contribui cu obolul lor la micșorarea îngrozitoare mizerii, ce planează astăzi asupra acestui colțișor atât de îmbelșugat cu câteva zile mai înainte.

* * *

Din Budapesta am primit următoarele:

Episcopii uniți, adunați în capitală cu prilejul deschiderii parlamentului, sub prezidiul I. P. S. Sale Mitropolitului Mihályi, au ținut o consfătuire, în care s'au ocupat și de catastrofa, ce a ajuns pe atâta fi ai neamului nostru de pe teritoriul comitatului Caraș-Severin, și au hotărât a veni în ajutorul celor nenorociți în următorul mod:

1. Episcopul Lugojului P. S. Sa Vasile Hossu, este însărcinat a lua parte activă în toate acțiunile de ajutorare, și a face tot posibilul pentru alinarea suferințelor celor atât de greu încercați.

2. În toate parohiile provinciei bisericești unite de Alba-Iulia și Făgăraș se va ordona colectă în favorul nenorociților din Caraș-Severin și rezultatul colectei tot prin mijlocirea episcopului de Lugoj se va trimite la destinațiune.

3. În acelaș timp episcopii prezenți au și semnat din partea lor următoarele ofrande:

Mitropolitul Mihályi 1000 cor.,
Episcopul Radu 2000 cor.,
Episcopul Hossu 1000 cor.

Episcopul Szabó al Gherlei n'a participat la consfătuire, fiind morbos.

4. În urmă tot ca semn de jale, s'a hotărât ca sfințirea bisericii Sf. Uniri, ridicate în Uifalau, locul natal al P. S. Sale episcopul Orăzii Dr. Dem. Radu, care sfințire avea să se facă în sărbătoarea sf. Apostoli Petru și Pavel la 12 Iulie a. c. prin Mitropolitul Mihályi, asistat de episcopii Radu și Hossu, în prezența reprezentanților întregii provincii bisericești, — să se facă într'o altă zi și cu încunjurarea de sărbări mai mari, numai prin P. S. Sa episcopul Radu, care a ridicat aceea biserică frumoasă, spre pomenirea sa și alor săi cu spese de aproape 200.000 cor.

Din apelul I. P. S. Mitropolit Mețianu reținem:

„Spre scopul acesta vă însărcinăm pe voi toți iubiților preoți, ca în cea mai de aproape Duminecă să cetiți această carte pastorală poporenilor voștri în biserici după terminarea serviciului divin și să o comentați și din parte-vă, prin expuneri și vorbiri acomodată, indem-

nând și voi pe iubiții vostri poporeni la ajutorarea nenorociților noștri frați, când vor ajunge pe la casele lor bărbații incredințați cu colectarea.

După aceea în fiecare comună bisericească să se aleagă un subcomitet de câte 3—4—5 frunțași din comitetul parohial, cari cu câte o listă ce o va face preotul și o va da fiecărui colectant, să meargă pe la casele tuturor parohienilor și să roage separat pe fiecare poporean să contribuie cu cât va binevoi la ajutorarea fraților noștri nenorociți. Contribuirile ce le vor da poporeni să se inscrie în lista primită dela preotul, dimpreună cu numele dăruitorului, pentruca să se poată publica și în jurnale.

Colecta să se înceapă îndată după primirea acestei provocări, iar banii colectați să se transpună casei consistorului arhidiecezan, de unde apoi se vor trimite la destinațiunea lor.

Dela Cricău.

Parohia noastră Cricău, de sub Piatra Craiului, a avut Dumineca trecută, în 26 Iunie n., o zi de frumoasă sărbătoare. Punctul de căpetenie al acestei sărbători înălțătoare a fost binecuvântarea bisericii nou edificată, care s'a săvârșit în cadre neobișnuite pentru satele noastre respirate în largul arhidiecezei. Sărbările dela Cricău au câștigat chiar o importanță, care se înalță sus peste referințele mărunte ale unui sat. Șirele cari urmează credem că vor îndreptăți pe deplin aceasta afirmație.

Parohienii noștri din acest sat, vre-o 50—60 familii, — cu mult mai puțini abia

cu 5 ani înainte, astăzi totuși o însemnată minoritate față cu credincioșii altor confesiuni din comună, — au reușit, după multe dovezi de jertfă a singuraticilor și a comunității întregi, să-și zidească o frumoasă biserică, în locul celei vechi, care ajunse-se să fie necorăspunzătoare în toată puterea cuvântului.

După multa trudă împreună cu ridicarea unei biserici, le-a ajutat Dumnezeu acestor oameni de inimă, să vadă înălțându-se în mijlocul satului la loc de frunte, — cel vechiu se află deoparte, pe o coastă de deal, — noul lor lăcaș de rugă, cu pereți luminoși și trainici, cu turn potrivit, pe creștetul căruia strălucește în bătaia luminii, crucea, semnul credinței vii.

Și așteptau acum, ca acest nou Sion să fie binecuvântat și dat menirii sale.

Preotul locului, părintele Dumitrean, cărui a îi revine, în locul întâi, meritul noului lăcaș, a știut să împreune actul binecuvântării cu sărbări, cari au fost — au trebuit să fie — foarte înălțătoare nu numai pentru inimile credincioșilor săi, ci pentru ale tuturor acelorora, cari au asistat la ele, venind din satele vecine, sau de mai departe.

Vineri, în 24 l. c., a sosit în comună din Blaj părintele Roșianu, profesor și spiritual la seminar, chemat să țină misiuni populare, din acest prilej însemnat pentru credincioșii unei biserici.

Misiunile s'au ținut în vechea biserică, după datina obișnuită, cu predici dese și cu slujbe potrivite. Păr. Roșianu s'a dovedit și de data asta cea mai aleasă forță a Reuniunii de misiuni din arhidieceză, fiind un minunat grăitor către popor. Și a mai dovedit marea căldură ce o poartă acestui apostolat măreț al zilelor de astăzi, însărcinându-se singur să țină în această vreme nepotrivită, pe căldura prea mare a verii

3—4 predici la zi și să împlinească toate slujbele. Cuvântările Dsale izvorite din o inimă plină de simțeminte creștinești și românești, și din un suflet înțelegător pentru nevoile poporului nostru dela sate, au fost ascultate cu interes. Efectul lor imediat s'a văzut în fețele luminate ale țăranilor și în lacrimile cari umezeau ochii ascultătorilor.

Poruncile dumnezeiești și bisericești se lămureau convingător în mințile și inimile celor de față, reliefate prin pilduri foarte potrivite, luate din viața de toate zilele a sătenilor. Cu acestea se îmbinau în chip armonios sfaturi și îndrumări, în cari se arată, cum datorințele de a-ți iubi limba și neamul izvoresc din poruncile Scripturii, deci noi, dacă nu lucrăm în toate prilejurile după îndemnul acestor porunci, păcătuim. Părintele Roșianu, — nu lăudăm, ci constatăm, ceeace nu e numai cuvințios, ci ne este o datorință — pricepe să fie adevărat apostol al cauzei noastre bisericești și românești, după cum a dovedit-o în toată activitatea Dsale decând s'au inițiat misiunile.

Exercițiile spirituale s'au terminat Duminecă dimineața la utrenie, când, după programul stabilit înainte aveau să se înceapă ceremoniile binecuvântării.

La vechea biserică din deal, pe care o încunjură mormintele moșilor și părinților credincioșilor de astăzi, se adună lume multă. În altar sunt preoții veniți din jur, iar strana o țin teologii dela Blaj, cari au venit de ieri cu corul tot, pentru binecuvântare și pentru concertele — unul pentru popor și altul pentru inteligență — de după amiază. Naia îngustă abia încapă pe țăranii în haine de sărbătoare. Părintele Roșianu relevează încă în câteva cuvinte duioase însemnătatea clipei, când se părăsește acest lăcaș bătrân, în care s'au înălțat atâtea rugăciuni de un veac aproape de când s'a ridicat, și, apoi, invită

FOIȚĂ.

Șoapte...

Mă 'nduioșează svonul blând de seară;

Tresare lin răsuflul tinereții

Și-un vânt pribeag pornit cu doruri multe

Trezește'n frunză șoaptele vieții.

Atâtea flori în graiul lor de visuri

Îngână-și tainic șoapta fericirii

Și primeniți în gingașă podoabă

Sfioși boboci i-și leagă trandafirii.

Și mie-mi vine să mă tângui iară:

Să plâng cu svonul sării dragi cu stele...

Atâta taină-mi ispitește jalea

Și'nduioșate dorurile mele.

Gândirea mea cu aripe pribege

Iși pune atunci lăcaș la tine fire

Și sufletul cu râvna lui spre viață

Să soarbă vrea belșugul de iubire.

Ida Gasmia.

În codrul nevoilor.

— Poveste boemă. —

Un drumeț tiner s'a oprit — cândva de mult — la intrarea unui codru îngrozitor. Și era codrul acela cumplit la vedere și nepătruns. Copacii uriași cu crengile împletecite, tufele dese cu spini lungi și cărările înguste bătute cu capete de stânci ascuțite, înghețau și sângele celui care ar fi îndrăznit să intre pe sub boltirile întunecate. Iar bietul călător nu avea alt drum pe unde să răsbătă la ținta sa și la o îmbucătură de pâne.

S'a oprit, șovăind par'că o clipă, apoi a pornit înainte, pe o cărare îngustă, în întunerecul pădurii.

Drumul era greu preste măsură, de-i sleiă toate puterile. Pas de pas desigur se făcea tot mai îndârjit, petrele de pe potecă tot mai ascuțite și mai dese, iar noaptea tot mai grozavă. Deodată n'a mai putut face nici o urmă. Cu puterile stoarse și cu trupul moale s'a prăbușit apoi la pământ. Un gemet de durere i-s'a deprins de pe buzele chincite și iadul din jur a răspuns par'că într'un vuet prelung, ciocotitor.

În clipa aceea, iată, trei oameni i-au stat înainte, ca trei vederi răsărite într'o închipuire bolnavă.

Și a tremurat bietul străin, iar cei trei îi priviau stăruiitor, cu ochii lor de jeratic.

Unul era înalt, cu haină lungă, aurită, cu cingătoare de mătăasă preste mijloc; avea inele de nestemate în degete și sabie scumpă la șold. Altul avea haină de purpură și al treilea îmbrăcăminte de lână și săcure în mâna dreaptă.

— „Ce faci aici?“ îl întrebă toți trei deodată.

— „Mă lupt cu moartea, — îndurați-vă de mine!“

— „Și ce vrei dela noi?“

— „Să mă scoateți la lumină, din această pădure înfricoșată!“

— „Alegeți dintre noi. Care să te călăuzească?“

Tinerul i-a privit câteva clipe și i-a căzut la inimă cel dintâi, cel cu îmbrăcăminte bogată.

— „Tu să mă călăuzești“ — îi zise.

Necunoscutul i-a întins mâna cu un zimbet de ghiată, iar ceiața doi au intrat în pământ ca două fante.

Tinerul drumeț a apucat mâna întinsă și au plecat la drum. Mergeau cu spor acum și trunchiurile copacilor se dăpăneau pe rând în urmă — și stâncile și desigur, dar pădurea tot nu se mai isprăvia.

— „Vai nu mai pot, puterile mă părăsesc cu totul“ — se plânge tinerul la o încrucișare de cărări.

— „Drumul e lung și greu, iar pulpele noastre slabe, ca să putem dovedi grozăvenia asta de pădure“ — răspuse ne

poporul să iese după prapori și să se înceapă convoiul spre biserica nouă.

Poporul ascultă și convoiul se pornește într-o revărsare nesfârșită de haine albe și de fețe luminate, în vreme ce din mijlocul satului, dela biserica nouă, clopotele sună neîncetat un cântec de chemare, un cântec de bucurie sfântă.

Noua biserică frumos împodobită cu verde mult, nu poate să cuprindă toată lumea câtă s'a adunat.

Ulița până departe este un val de capete.

Întrând preoțimea și cântăreții, se face sfințirea apei și stropirea noului lăcaș, apoi se slujește liturghia. Pontifică protopopul tractului, pâr. *Micu*, asistat de 6 preoți. Cântările le execută corul teologilor, după cum se obișnuiește în catedrala din Blaj, dirigeat de dl *I. Dragomir*, teol. abs. Întreg serviciul divin a fost demn și înălțător. Corul a fost la înălțimea chemării cu toată căldura ce a trebuit să îndure. La sfârșit părintele protopop vorbește frumos pomenind întâi marele merit ce-l are pentru ridicarea bisericii — încât privește partea materială — mai ales o familie a acestui sat, familia lui *Simion Todericiu*. Părintele Dumitrean, preotul locului, desface apoi Cartea de aur, schițând pe scurt istoricul acestei clădiri, cu toate jertfele cari sau făcut pentru dânsa.

Când a venit Dsa în comună, înainte cu 4 ani, parohia avea o datorie de 300 cor. Și de atunci a ajutat Dzeu, de, cu toată sărăcia parohienilor, s'a zidit această biserică și s'a pus toată parohia pe baze solide. De atunci s'a întemeiat un *fond de bucate*, altul de *vin*, s'au cumpărat *clopote*, *odăjdii*, *icoane* etc.

Amintește tot în locul întâi între dăruitori pe *Simion Todericiu* și soția sa *Tođăra*, cari au dat pentru noua biserică total 2800 coroane. Un alt credincios *Stremțan Samoil* 200 coroane. Scriitorul acestor rân-

duri a aflat, că însuș părintele Dumitrean a dat 200 coroane. A ostenit mult, apoi pentru biserică cu fapta și cu cuvântul dl *Ioan Dumitrean*, învățător pensionat, din Șard, al cărui merit e cu atât mai mare, întrucât nici nu locuiește în satul acesta.

După serviciul divin curatorul primar, un om isteț și cu stare bună, a invitat pe oaspeți la *prânz comun*, la o masă lungă cu preste 60 de tacămuri. Aici s'au rostit mai multe toasturi. Tot cu acest prilej s'a făcut o colectă, la propunerea părintelui *Hulu* din Galda-de-jos, pentru împodobirea bisericii nouă, s'au adunat 54 coroane 72 de bani. Bucatele la mese le-au servit harnice domnișoare cu obraji rumeni. A fost solemnă clipa când și-a făcut apariția măestrul *Mureșianu* și Domnișoara *Lucia* sosiți atunci dela Blaj, pentru concertele de după masă. Teologii s'au ridicat dela masă și au intonat un puternic „Mulți ani, trăiască“.

Desigur însemnătatea serbărilor au ridicat-o mult corul teologilor și prezența dlui prof. *Mureșianu* și a drăgălașei artiste, Dșoara *Lucia*. Cele două concerte, cari au urmat după masă au fost lucruri rari pentru un sat.

Curtea școlii abia încăpea pe la oarele 4 mulțimea poporului adunat din toate satele din jur, mai ales tinerime. Programul s'a executat afară, în lumina de aur a soarelui de vară. S'a cântat un marș cu accente voinicești și câteva doine, toate compoziții ale măestrului *Mureșianu*. Poporul ascultă la început ca în biserică, apoi rând pe rând ochii făcărilor se umpleau de schintei la acordurile voinicești și fecioarele plecau capetele cu șială, rumenindu-se, când „domnișorii“ o aduceau pe doină traganată. Bunicile de pela colțuri își dăneau mâinile la ochii umezi. La sfârșit a fost o vijelie de „să trăiască!“ și un ropot de aplauze. În căldura însuflețirii *Oprea* dela Blaj a pornit

cu tot focul arcșurilor o horă legănată și s'a pornit o roată mare, un joc de duduiă pământul. Li-s'a aprins și ochii „domnișorilor“ și eră așa de frumos să vezi între hainele înflorite ale sâțencelor noastre, haina subțirică a tinerilor dela școli, învălmășându-se în roata horii.

Această petrecere pentru popor pe lângă frumosul venit material — s'au încassat peste 160 coroane — a avut un mare folos moral, căci nu e lucru de rând ca tinerimea câtorva sate să asculte cântece românești populare cântate de un cor disciplinat, condus de un compositor al nostru dintre cei dintâi.

Concertul pentru inteligență s'a început pela oarele 9 seara, în sala școlii.

S'a remarcat numai decât frumoasa bină din țesături românești. S'a adunat lume multă. Sala s'a dovedit ne-încăpătoare și numai pentru sexul frumos.

Punctul prim a fost Uvertura „*Erculean*“ la pian, executată de Dșoara *Lucia* și *Măestrul*. Cele două nume sunt o chezeșie splendidă a succesului. Dșoarei *Lucia*, i-s'a oferit un mândru buchet cu fundă tricoloră.

Au urma apoi 2 puncte de cor și un alt punct la pian cu „*Jocuri românești*“, solo al Dșoarei *Lucia*.

„*Brâncoveanul*“, marea baladă, a reușit foarte bine. Dl. *I. Poruș*, teol. abs, în rolul Sultanului a cântat minunat, iar dl *Dragomir* conducătorul corului în blăstăm *Brâncoveanului*. În „*Doina voinicească*“, care a urmat, a ieșit la iveală forța de basit profund a dlui *Tocaciu*, stud. absolut. Programul s'a încheiat cu marșul „*Să mergem*“, cântat cu o forță uimitoare.

Măestru *Mureșianu* a fost răsplătit după „*Brâncoveanul*“ cu o cunună de lauri. După concert a urmat dans până în zori.

Raportor.

cunoscutul. „Dar am o vorbă, ascultă. Preste puțină vreme va trece pe aici un călăreț, uite sabia asta, apucă-o, și când va ajunge în dreptul tău lovește, omoară-l și să-i luăm calul, care ne va scoate din această pădure blăstămată.“

Tinerul s'a cutremurat de această vorbă.

— „Cine ești tu, de-mi dai acest învăț?“ — l-a întrebat cu groază.

— „Eu sunt *Fărădelegea*“ — răspunse acela.

— „Du-te de lângă mine, pleacă!“ — gemu tinerul și căzu la pământ cu fața în palme.

S'a auzit atunci un răs drăcesc în huetul pădurii și tinerul a rămas iarăși singur. Apoi deschizându-și ochii a zărit doi oameni alături, unul cu haina roșie și altul cu îmbrăcămintea sură.

— „Ce faci aici?“ — îl întrebară și aceștia deodată.

— „Mă lupt cu moartea, — îndurați-vă de mine.“

— „Ce vrei să-ți facem?“

— „Să mă scoateți din această pădure blăstămată!“

— „Alege. Care să te călăuzim?“

Drumețul i-a privit iarăși și arătând spre cel cu purpura zise:

— „Tu să-mi fii tovarăș.“

Necunoscutul a zimbit și fără nici un cuvânt a întins tinerului mâna, iar celalalt s'a făcut nevăzut, ca un vis. Au purces apoi

înainte cu pași iuți, preț de un cias, când au ajuns la o gură de prăpastie, de unde ieșiau vaete grele, sfâșietoare.

— „M'am prăpădit, nu mai pot“ — începă tinerul și, mort de osteneală, căzu pe marginea prăpastiei.

— „Oho, suntem încă departe, tinere, și picioarele nu ne mai poartă. De aceea te-am adus aici, ca să-ți arăt cum poți să scapi mai curând de această pădure. Uite, în fundul acestei prăpastii așteaptă moartea, care te scapă înte de toată osteneala și chinul.“

— „Cine ești tu, care astfel mă înveți?“

— „Eu sunt *Desnădejdea*“ — răspunse necunoscutul.

— „Lasă-mă, dute“ — gemu de nou tinerul.

Și iarăși au clocotit adâncurile pădurii în hohotul diavolesc, — și călătorul a rămas singur.

Iar când a deschis ochii rătăciți și și-a înălțat privirea al treilea necunoscut stă alături.

Numele celor doi de mai înainte i-au trecut prin minte și a încercat să fugă.

Necunoscutul însă l-a oprit cu un gest domol.

— „Vino cu mine, — drumul e lung încă, dar Dumnezeu ajută celui cu răbdare.“

Tinerul l-a învălit, o clipă cu privirea apoi i-a întins mâna.

— „Omul care chiamă numele lui Dumnezeu, nu poate să-mi vrea răul“ — se gândea întru sine.

Străinul acesta nu se grăbea, ci ținea cu chibzuială înainte făcând cale netedă cu săcurea prin desişul frtortochiat. Apoi a zis tinerului:

— „Ridică pe umere trunchiul acesta și adă-l cu tine!“

Tinerul s'a supus pe lângă toată osteneala de care eră cuprins, dar nu simțea, totuși, povara sarcinii. Și au ajuns pe urmă la marginea pădurii grozave. Afară eră acum lumină multă și o câmpie largă plină de flori. Și departe în zare, pe o muche de colină, se înălță o cetate mândră.

Necunoscutul s'a oprit și arătând trunchiul din spatele tinerului zise:

— „Ușurează-te de sarcina ta.“

Acesta s'a supus și lemnul căzând s'a făcut sunet ca de aur mult ce cade. Și iată, într'adevăr, eră trunchiul acum o grămadă de aur lucitor.

— „Cine ești tu, om bun?“ — l-a întrebat tinerul cuprins de mirare.

— „Eu sunt *Munca*, care singură îi poate îndreptă pe om la avere curată. Iar codrul acesta este *Codrul nevoilor*, care îi dă pe oameni pe mâna *Fărădelegii* și a *Desnădejzii*. Încunjură-le acestea și te gândește la mine, pentrucă numai eu te pot apăra de ele“

Apoi necunoscutul a dispărut și tinerul drumeț s'a suit în cetate.

AL. M.

CORESPONDINTE.

Sfințire de biserică.

Sărbătoarea scoboririi Spiritului sfânt preste sf. Apostoli, pentru poporul credincios din parohia Șelcău a fost de îndoită însemnătate sfințindu-se și predându-se destinațiunii sale biserică de nou zidită.

Îți cade nespuse de bine, când în mijlocul năcazurilor și amărăciunilor zilnice ți-se dau ocazii înălțătoare de inimă, în cari uitând pe un moment toate neajunsurile, să te reculegi, să trăiești și să cugeți singur numai la Dumnezeu și la suflet.

Strămoșii noștri își aflau scutul și adăpostul în niște bisericuțe de lemn, scunde și așezate de regulă afară de comună pe câte o colină de mulțori abia accesibilă. Și dacă noi cești de acum suntem în poziția și avem și puterea de a ridica celui prea înalt locașuri corăspunzătoare, e tare firesc lucru dacă în acestea locașuri să aduce și spirit nou de închinăciune.

Cugete de acestea vor fi cuprins pe credincioșii din comuna românească Șelcău, a doua zi de Rusalii, când li-s'a sfințit noua biserică.

Poporul acesta și-a pus în gând încă înainte de aceasta cu 20 ani, ca în locul bisericii scunde, care în tot minutul amenința cu prăbușire, și în care acest popor timp de peste 100 ani și-a înălțat rugăciunile la Tatăl cel ceresc, de unde vine toată darea cea bună și tot darul deplin, să ridice o biserică nouă, care să corăspundă cu împrejurările de astăzi.

Visul și l-a văzut împlinit sub conducerea administratorului parohial actual George Grecu. Preotul acesta tinăr, dar zelos îndată la introducerea în parohie și-a pus în gând ca încă în anul acela să se apuce de zidirea bisericii și având sprijinul și dragostea micii sale turme în vara anului 1908 s'a început zidirea bisericii. Împrejurările neatârătoare de păstor și turma sa au adus cu sine, ca biserică care avea să se isprăvească în acelaș an, să fie de tot gata numai în anul 1910.

Sfințirea bisericii sa îndeplinit a doua zi de Rusalii, la 20 Iunie prin Preaon. Domn Nic. Togan protopop tractual, ca delegat al I. P. S. Arhiepiscopului Dr. Victor Mihályi de Apșa, și prin preoții, Ioan P. Vlad, (Șaldorf), Dumitru Deac, (Calvaser), Ariton Peculea (Slimnic), Ioan Hulea (Buia) și Administratorul parohial al locului.

Cântările executate de corul tineretului sub conducerea învățătorilor Dumitru Pleșca și Ioan Vișa, a plăcut mult și a mulțumit pe toți. E de însemnat că au fost mulți credincioși din satele vecine, Buia, Șaldorf și Ravășel. Au fost la 8—900 de persoane. Astfel, că deși biserică e destul de spațioasă a fost literalmente plină.

Actul sfințirii s'a început la 8 oare cu Utrenie, urmând Paraclisul Născătoarei de Dzeu, apoi sfințirea apei după cari în sunetele clopotelor și cântările tineretului Prea On. Dn. Protopop urmat de concelebranți și de întreg poporul, ținând în mâni lumini aprinse încunjură biserică de 3 ori stropindu-o pre dinafară și dinlăuntru cu apă sfințită.

A fost înălțător momentul când Părintele protopop, după întreitile întrebări și

bătăi în porțile zăvorite, ia în stăpânire spirituală noul locaș intrând în el la celebrarea s. liturgii.

La finea liturgii Părintele protopop în o cuvântare avântată despre întemeierea s. biserici catolice în ziua de Rusalii, leagă de sufletele credincioșilor, ca precum pe Apostoli nici bătăile, nice gonirile, nice temnițele nu i-au putut abate și reține de la predicarea lui Dumnezeu, astfel și ei, aici în acest Sion să-și afle mângăere, liniște și ușurare în amărăciunile sale, și de la aceasta să nu-i poată deslipti nici o uneltire. Leagă de inimă atât tinerului administrator, cât și poporului său, ca tot așa de curând să se îngrijească și de restaurarea nicei bisericii adecă a școlii.

După acestea cei străini ni-am întors la ale noastre, deplin mulțumiți, că am avut fericirea a asista la sfințirea unei biserici, carea este cea mai frumoasă pe valea Buii.

hs.

Misiuni populale în Șieu-Odorheiu.

Sfintele sărbători a Rusaliilor vor rămâne neșterse din inimile credincioșilor din comuna, Șieu-Odorheiu (tractul Betleanului, dieceza Gherlei) și împrejurime. Zelosul preot al amintitei parohii M. Onor. Gregoriu Rusu, care așa zicând din nimica în timp relativ foarte scurt a edificat o spațioasă și frumoasă biserică în această parohie săracă, — a dat o dovadă eclatantă despre dragostea ce o nutrește față de credincioșii încredințați păstoririi sale. Acum, când vechea și micuța biserică de lemn de oarecând e înlocuită cu o biserică corăspunzătoare, s'a îngrijit și de reînnoirea sufletescă a credincioșilor, ceea-ce a și realizat-o prin ținerea sfintelor misiuni.

Misiunile le-a condus părintele bazilican Leon Man, cunoscut cetitorilor prețuitei „Unirea” decând cu misiunile dela Feneșul-săsesc

Misiunile din Șieu-Odorheiu au fost o impozantă sărbătoare pentru întreg jurul. S'au început Sâmbătă seara, când la sunetul clopotelor mulțime de credincioși aleargă la s. biserică, de unde în frunte cu preotul în șiruri frumoase, cu prapori și cântări înaintează în procesiune spre casa parohială, unde parohul invită pe părintele Man la misiuni. De aici se întorc la s. biserică, unde Părintele Man ține cuvântare de introducere: despre lipsa și folosul acestor fel de lucruri sfinte, precum și despre modul cum au să se poarte dacă voesc să se aleagă cu ceva fruct sufletesc. Urmează inseratul, apoi predica primă: „Despre scopul omului”. Expunerea simplă și convingătoare precum și exemplele bine potrivite pe înțelesul poporului captivase pe ascultători.

În ziua primă a sf. Rusalii se face Utrenia, apoi sf. liturgie și — din conziderare la timpul înaintat cu abatere dela programul înainte statorit este numai o singură predica „Despre pogorârea Spiritului sfânt”.

Vestea despre sărbătorile dela Odorheiu se lățește prin toate comunele din jur. În șiruri dese se văd oamenii doritori de învățături, cari din depărtări aleargă ca să asculte vestirea cuvântului dumnezeesc. După amiază la oarele două se începe Însăratul urmat de predica „Despre păcat”. Oratorul cu o rară dibăcie zbiciuiește răutatea și uriciunea păcatului. Urmează pauză până la

oarele cinci, când se face „După cinarul cel mic, după care urmează apoi predica „Despre moartea păcătosului”, ținută cu aceeași vervă oratorică, ca și celelalte. Totodată se aduce la cunoștința poporului, că în ziua următoare se încep mărturisirile.

A doua zi la oarele șase sosește preotul din Cociu Ioan Mititean, nu numai singur, ci aduce cu sine și cam la 300 de credincioși din parohia sa. Mai târziu sosec preoții: Ilie Luga din Arcalia, Iuliu Pop din Sântișan, mai la amiază: Ilie Gordon din Șieu-Cristur. Se începe s. mărturisire. La oarele șapte se începe utrenia, la finea căreia se predică „Despre Judecata particulară”. Urmează pauză; credincioșii se depărtează pentru a se mărturisi. La oarele nouă și jumătate se începe s. liturgie săvârșită de patru preoți, iar la fine se predică „Despre Judecata de obște. În decursul predicii sosește — în fruntea unei procesiuni impunătoare de credincioșii de ai săi — părintele George Manciu din Tăure. Sunt deja oarele de amiază, când oratorul după o predică mai bine de o oară dimite poporul, care se depărtează cu ochii scăldați în lacrimi.

După amiază la oarele două se începe Însăratul apoi predica „Despre Iad”. Urmează apoi pauză până la oarele cinci, când se începe „Paraclisul Născătoarei de Dumnezeu” și predica „Despre Patimile Domnului”. Emoțiunea credincioșilor e la culme!...

A treia zi la oarele șase se continuă sf. Mărturisire. Mai sosește părintele Ioan Lemeni din Șirioara. La oarele șapte e Utrenia și o cateheză admirabilă „Despre s. Mărturisire”. La oarele zece se începe s. Liturgie celebrată de patru preoți, la finea căreia se predică „Despre sf. Cuminecătura”, rostită cu aceeași pricepere și căldură.

După amiază la oarele două e Însăratul și predică „Despre Precurata Vergură Maria”. După programă eră să se facă procesiunile la cimiter, aceasta însă nu s'a făcut din cauză ca nu cu mult înainte de aceea plouase. Ca totuși să se observe și acest punct din programă, se făcu Părăstasul după care se țină o predică „Despre datorințele ce le avem către cei adormiți în Domnul”.

De aci întreg poporul — cam 1500 inși în frunte cu patru preoți, în frumoasă și impozantă procesiune însoțeste pe părintele Man până la casa parohială. Ajunși aci, părintele local mulțamește în frumoase și alese cuvinte părintelui misionariu pentru osteneala ce și-a luat-o asuprași cu conducerea s. Misiuni. Părintele Man, zicând între altele, că se simțește prea fericit că la învrednicit bunul Dumnezeu să conducă s-tele Misiuni și în acele părți... „De comuna aceasta, unde mi-s'a dat să vin acum ca propovăduitor al cuvântului și adevărului dzeesc — zise între altele — mă leagă suvenirii plăcute, și dureroase. Plăcute, pentru că aci a văzut lumina zilei maica mea;... dureroase, pentru că departe de locul acesta doarme somnul veșnic aceea, carea mi-a dat naștere, pe carea voi iubiiții mei, mulți a-ți cunoscut-o, de carea eu însă foarte puțin t-mi aduc aminte, rămânând lipsit de mamă iubitoare încă din frageda pruncie!...” Roagă pe credincioși, ca cele auzite să și-le înprime în minte și să le urmeze și aplice în viață. Mulțamește bunului Dumnezeu, că a putut săvârși s-tele Misiuni și dorește, ca cuvintele rostite de dânsul în acele sfinte zile să fie tot atâtea sămânțe, cari să aducă roade

imbelsugate în fapte bune și deprinderea virtuților creștinești.

Recomandându-se rugăciunilor credincioșilor, cu duitoase cuvinte și ia rămas bun dela credincioșii prezenți și cu acestea se sfârșesc sfintele Misiuni.

Ca încheiere doresc, ca bunul Dumnezeu să țină mulți ani pe părintele monah, Leo Manu, carele în Misiunile conduse de D-sa ne-a procurat o mângâiere sufletească neșpișă.

Observ, că P. Manu, care în Odorheiu a rostit patrusprezece cuvântări, s'a afirmat de un mare măestru al cuvântului. Cunoștințele temeinice, vocea sonoră, gesturile naturale și focul juvenil ce-l caracterizează, sunt calități, cari ne fac să-l înșirăm între cei mai iscutiți vestitori ai cuvântului în biserica noastră!..

Dee Dumnezeu să-l vedem cât de des în mijlocul nostru, ca să ne procure cât de multe oare de adevărată mângâiere și îndestulare sufletească.

Un drept credincios.

Noutăți.

O volnicie jandarmărească. Blajul iar a avut o surprisă. Iar a fost bruscat în sentimentele sale pacinice. Etreizarea societății meseriașilor români, din Dumineca trecută a fost conturbată de jandarmi în mod ilegal. Petrecerea s'a ținut ca de obicei în grădina din Veza. La 4 d. a. membrii societății au plecat dela localul lor în șir frumos în frunte cu steagul societății și cu muzica. S'a adunat lume multă. Multe dame și câțiva tineri ca și de altă dată purtau costum național. Toată petrecerea a decurs în liniște și cuviincios, încât putea servi de pildă ori cărei societăți. La oarele nouă pe neobservate jandarmi înarmați străbat în locul de daus și în decursul jocului răpesc frunza tricolor dela evantaiul unei domnișoare, pe care o iau la interogator. Dar asta n'a fost de ajuns. Alta a fost ținta venirii lor: steagul societății, care era arborat lângă spațiul de joc. Când unul dintre membrii l-au luat, ca să-l pacheteze în toc, au provocat pe prezidentul societății să-l aducă în pavilionul de alături, ca să vadă în ce colori e. Aici însă nu s'au uitat la colori, ci l-au dus la primăria din Veza. Cu mare greu au lăsat să-l împacheteză în toc. Mulțumită prezidentului societății, care stăruitor a împăcat pe cei de față altcum să întâmplă scandal. E curios, că steagul a deșteptat susceptibilității numai la oarele 9 seara și până atunci nu, deși e făcut în 1908 și atunci s'a sfințit cu autorizația administrației, folosindu-l la toate sărbătorile societății. Intervenind la autorități, acele s'au scuzat, că nu știu nimic; dar steagul confiscat numai după multă stăruință s'a redat societății, abia Joi la oarele 4. Felul cum s'a confiscat steagul meseriașilor și modul cum l-au dus jandarmii la pretură mototolit, ca o obeală a indignat pe toți ceie au văzut fapta. Nici până astăzi nu ne putem explica, ce a fost și aceasta? Să o fi făcut jandarmii dela sine, abia ne vine a crede, mai ales după ce am înțeles, că arătarea lor, e o curată mistificare răutăcioasă îndreptată contra prezidentului societății. Poate câțiva oaspeți nechiemați și cu taxe neplătite din societatea străină înaltă au avut plăcerea să conturbe petrecerea liniștită! Așteptăm, ca la pertractarea de mâne să se facă dreptate și jandarmii, cari au depășit marginile legii să-și ieie pedeapsa. Astfel de șicane abia credem să poată întări bunăînțelegerea între locuitorii acestui opid.

Dela Reuniunea femeilor române din Blaj. Tombola aranjată la 5 Iunie n. de Reuniunea femeilor române din Blaj a avut succes desăvârșit. S'a realizat un venit curat de peste 300 cor. Numeri sorțiți sunt următorii:

27	44	51	75	83	86	95	112	117	118
125	129	135	164	191	192	197	205		
215	237	244	245	258	261	265	266		
284	287	288	293	294	299	305	311		
313	326	327	338	339	346	356	375		
382	385	395	399	403	404	412	436		
466	473	490	506	511	547	559	565		
579	582	586	603	616	619	621	623		
626	633	650	654	665	667	668	672		
675	684	701	702	718	728	743	791		
801	821	830	840	855	861	863	864		
875	877	887	916	925	962	971	972		
976	996	1001	1004	1025	1041	1064			
1065	1066	1076	1079	1084	1098				
1149	1152	1153	1154	1169	1178				
1185	1209	1225	1226	1231	1233				
1240	1261	1299	1311	1317	1319				
1325	1337	1360	1365	1401	1404				
1406	1422	1434	1440	1451	1455				
1493	1501	1502	1507	1513	1515				
1520	1522	1526	1542	1546	1558				
1561	1608	1619	1624	1627	1631				
1632	1636	1652	1664	1669	1677				
1709	1711	1714	1718	1719	1737				
1747	1752	1763	1775	1786	1792				
1794	1800	1814	1828	1837	1843				
1872	1881	1884	1907	1919	1926				
1935	1938	1952	1958	1961	1963				
1964	1965	1983	1985	1998					

Închierarea anului școlastic la institutele noastre culturale din Blaj s'a făcut săptămâna trecută. S'a remarcat expoziția de lucru de mână a elevelor școlii civile de fetițe, caracteristică prin laudabila nisuință ce și-a dat profesoara dș. Roza Căpușan de a aplica modele frumoase de cusătură românească la toate lucrurile. Tot elevele școlii de fetițe au aranjat Sâmbăta trecută o succasă reprezentație teatrală. A escelat elevele Aug. Moldovan, Crișan Elena, Nicoară ș. a. La sfârșit a fost un tablou viu Doina, care a succes minunat. A fost de față lume multă. De singuraticele institute de învățământ ne vom ocupa în special îndată după ce vom primi raportul anual.

Nr. 81—1910

(46) 1—3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea școlii gr.-cat. din Chimitelnic (M.-Keménytelke) prin aceasta se reaceară să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 900 cor. adecă nouă sute coroane, la oficiul parohial gr.-cat. din Chimitelnic cel mult până la 20 Iuliu 1910 la 8 oare a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Consistor. Metropolitan la 17 Iunie 1909 sub Nrul 3990 se pot studia zilnic în Cancelaria parohială din Chimitelnic între oarele 8—12 a. m. și 2—6 p. m.

Licitația publică minuendă se va ținea în 20 Iulie 1910 la oarele 10 a. m. în școala veche din Chimitelnic.

Chimitelnic, la 27 Iunie 1910.

Teodor Hârșan,
paroh gr.-cat.

Emil Maior,
prim curator.

Ingrijiti-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a să înscrie de membru la

„Asociația Esecchiană de Ajutorare Reciprocă“.

La aceasta asociație poate să se facă membru oricare persoană dela etatea de **16—80 ani**. Pe lângă o taxă lunară de de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membie i-se solvește moștenitorului un ajutor de **2000 cor.**, iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membie prin oarecare nenorocire neputincios de muncă, i-se solvește până când trăiește o rentă lunară de **50 cor.** Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridică în bani gata **2000 cor.**, însă dispunând membrul că suma de 2000 cor., după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului până ce trăiește o rentă lunară de **50 cor.** Membrii înscriși dela etatea de 60—80 ani n'au drept la rente. Persoane dela etatea de 16—60 de ani pot semnă până la 3 cote (6000 cor.). **Atestat medical nu se cere.**

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de măritșuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 18 ani. Se pot semnă 1—6 cote (2000—12.000 cor.). Dacă o fată după 3 ani rămâne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la **măritș primește suma asigurată**, iar până atunci — însă cel mult până la etatea de 20 ani — primește o rentă lunară de 30 cor. Tot această rentă o primește fata până când trăiește, dacă după oare-care vreme rămâne nemăritată.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cote semnate până la **7.000.000 cor.** și anual peste 100.000 cor. taxe de membru.

Prospecte și blanchete trimite gratuit. Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esecchiană de Ajutorare Reciprocă.

Filială pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Takarékpenztár-utca 4. szám. l. em.). (45) 1—2

AGENT

destoinie se caută pentru vânzarea unui articolu în general întrebuințat în gospodărie. Oferenților, cari dispun și de cauție, li-se încredințează și încassările. Ofertele provăzute cu deviza „P. M.“ Administrația foi le speadează la locul destinat. (41) 2—5

Se caută un tînăr absolut de VI cl. gimn. ca practicant în farmacie la **CORNEL DEMETER** farmacist în Orăștie.

Partea literară.

Icoane din luptele Bisericii.

de I. Roșiu.

(Continuare).

41

Cunoaștem în deajuns coloanele tineretului, din care se recrutează leviții altarelor noastre, mare parte — de aceea nici nu ne permitem a păși prea tare cu pretențiile de mai nainte.

Dar și dacă nu putem supăra, pentru că nu avem de unde, o vrednică exuberanță, conform postulatelor de mai sus: avem, ba și trebuie să avem nesmintit altceva.

Trebuie anume să avem acel ceva, ce se manifestă în putința *de a turna viață, de treiori viață dulce, caldă, mângâietoare, iubitoare, impunătoare și cuceritoare în toate, dar toate afacerile noastre.*

Datorința noastră, ce-i drept, e eminamente: să propovăduim împărăția cerurilor. Bine! *Să arătăm deci cu crucea spre cer, dar să nu uităm, că suntem pe pământ* unde orgoliul îmbuibaților provoacă zilnic tot mai multă reacțiune și osândă din partea oropșiților vieții, și că durerile robilor ăstora din urmă, — reduși la rolul de umbra pământului, care n'are să simțească, să rădă ori să plângă, ci numai să treacă mută înainte — repetăm: durerile ăstor umbre magice sporesc pe zi ce merge tot mai tare: neîndestulirea și amarul. — Să îndeplinim și formele recerute și să cuvântăm regulat, dar să nu uităm, că forma fără conținut e moartă și că preste toată vorbăria noastră: *conduita* — nepersonală pe care de altcum atenția lumii mari o urmărește cu ochi ageri de vultur hrăpăreț până-n amănunte — *este cea dintâi și cea mai clasică predică, pe care o prestăm pas-de-pas înaintea lumii.*

După astă lungușoară deviare, credem a fi înțeles, de ce pretindem, pentru cazul de față mai vârtos dela biserica ortodoxă, fapte izvorite din puterea ei proprie, — nu numai aparințe și false paravane-politice, la văzul cărora și involuntar ne scapă a reproduce niște grave, dar pe deplin adevărate cuvinte cași aceste: „Ceeace se face în sinul acelei biserici („ortodoxe“), nu se face în vârtutea principiilor creștine, cari chiar și din partea bisericănilor sunt disprețuite, ci numai în vârtutea principiului național, care trezit și dezvoltat de Românii uniți, a străbătut și la Românii neuniți; și acestia în urma împrejurărilor politice nefavoritoare, neputându-și valida interesele naționale în organismul statului, cearcă ocrotirea lor sub scutul Autonomiei bisericesti (atât de batjocorită azi!) în cele mai multe cazuri în *contra voinței bisericănilor. Când însă împrejurările politice se vor schimba în favorul Românilor, biserica ortodoxă din Transilvania și Ungaria încă se va reduce la rolul celei din România*“ (Dr. Bunea: Chestiuni din drept. și ist. II. p. 326).

Ca comentariu urmeze aci, nu dela noi ci dela unul din cei mai sirguincioși „antipapiști“ următoarele scurte observări: „Hristos a întemeiat biserica pentru a constitui unități politice, ori pentru îmbunătățirea morală a omului? În cadrul unui așezământ

religios scopuri politice? — *Eu nu pot decât a afirmă tare cu fierul, că aceasta e moartea religiunii lui Hristos*“ (I. Scriban V. „N. R. Literar“ 1909 nr. 3). Aste sună în primul rând Românilor din regat, — dar „*mutatis mutandis*“ se pot aplica prea bine și Ardelenilor!

Cuvinte adevărate, prețioase și cinstite de simple și lămurite ca cele de mai sus e bine să nu le lăsăm pierdute prin cine-știe ce bracuri colbuite, ci să le scoatem din când în când la lumină, ca prin reimprospetarea lor să se trezească, odată, cei pe cari li privește.

Cu aceasta datorim nu numai adevărului științei, ci și dragostei cinstite, cu care avem să urmărim conștiinți toți ca unul și unul ca toți acel sfânt zorit de dreaptă sărbătoare a viitorului nostru românesc, despre care cu atâta neprihănită evlavie visăm și într'acest purgator de suferințe, în care ne mai singhisim și azi.

În prima parte a lucrării prezente am pomenit anume, că față de biserica neunită din Ardeal, respective față cu cusururile ei și a slujitorilor ei vom grăi cu nițică loialitate din pricina, că zilnic batem aceleaș cărări încercușate. Ne-am și abținut intenționat și ne și abținem dela înșirarea unor date prea compromițătoare!

Să nu fim însă rău înțeleși! Loialitatea astă benevolă impusă de noi înșine nu va să zică: să închidem ochii spre a nu vedea și deci a nu spune absolut nimic, din ceea ce tae adânc în viitorul nostru.

Vieața nu-i jucărie, ci o mare taină serioasă; — știința încă nu cunoaște „*paradon*“ în drumul său. — Loialitatea noastră ne poate impune, nu-i vorbă: în multe privințe rezervă față de greșurile fraților noștri — nu ne poate însă constrânge a ne reprimă graiul până acolo: unde tăcerea ar fi mârghi-nase cu moartea noastră venitoare.

Aceste deci ca un dram de introducere la cele ce vor urma:

Biserica „ortodoxă“ n'a fost, nu e, și nici nu va putea fi nici când adevărata biserică a Românilor, și mai ales nu între condițiunile lor toopice și etnice.

Precum astă biserică românească a fost pe vremuri o bună pepinieră de bizantinism bulgarism, slavism, apoi magiario-calvinism fără nici un fel de resursă morală ori intelectuală: așa e din întâmplare azi, până la o vreme pentru Românii Ardeleni, *la aparintă* un liman (aci să nu vă închipuiți însă lucruri groaznice!) al naționalismului Românilor „ortodoxi“ (căci cei „uniți“ își au asigurat și prezentul și viitorul între ori-ce împrejurări în biserica lor unită cu Roma!) ca la cas de-ar veni asupra lor, Doamne feri, o altă putere străină, cum a fost d. p. și în principate perioada fanariotă până la 1821, să servească apoi interese curat antiromânești în calitatea ei de biserică a Românilor!

Lucru clar ca lumina soarelui, — de ce am mai lungi vorba?! Rolul ei în politică de altcum, precât se poate vedea, e atât de precar, încât la ori-care moment își poate pierde tot tărâmul! Sau doar într'atâta e de mioapă, încât nici nici nu bănuiește, că azi-mâne credincioșii ei laici îi întorc eventual

spatele pe motivul, că numai politică, mai mult ori mai puțin milităntă, pot face și ei de ei, și fără biserică și cler costisitor!

Căci azi, accentuăm, toate acestea sunt cu putință!

Și atunci? — Cântarea Aeneidei: *Fui-mus Troes, fuit Ilium, et ingens gloria Teucrorum!* Pentru-ca să-și poată asigura viitorul, ea ar trebui, ca amăsurat genuinului recet creștinesc și dumnezeesc, să-și împlinească mai întâi și mai întâi chemarea sa de „*lumina lumii*“ și „*sarea pământului*“, nu să orbece — ca azi — prin catacombe întunecate și pline de mușegaiu fără de viață. — Înțelegem sub acestea amorțea ei în ale științii și totala ei lipsă de aschese în lung și în lat. Ei dar asta — cel puțin până acuma — n'a putut-o împlini nici ea, precum nici una din surorile ei; înzădar și-au încercat puterile și întreaga bunăvoință: căci li-a lipsit și le lipsește un ce, simțit, dar nu mărturisit: *acel-ce*, pe care într'o familie îl reprezintă: părintele, în societate: președintele, în corporațiunii: conducătorul, într'o țară constituțională: craiul ori împăratul șel. șel. — li-a lipsit un îndemn comun concentric: o putere centrală, care să-le conducă spre a purcede și deci a progresa uniform și consequent!

Accentuăm și aici, că azi puterile mici răslețite se prăpădesc necondiționat. Totul tiude spre centralizare; căci și firea mare necuprinsă aceeaș lege o vestește din zările universului. — Massa fie chiar mărișoară în biserica orientală-schismatică (Români, Ruși, Sârbi șel. încă nu-i dau dreptul la stagare, și pentru mai departe, căci astă massă, precum amintirăm, nu e de fel cununată pe vecie cu biserica *desunită*.

Altcum, dacă ar fi să fie vorba numai despre massă, atunci nu ne provocăm d. p. la cel 1,700.000 de Români Ardeleni neuniți ori fie chiar și la celelalte niște milioane de Români răslețiti, ci luăm d. p. pe mohamedani cari fac peste 216 milioane; ori budhiștii aproape: 138 milioane; ori hinezii: cam 210 milioane, sau siutoiștii: 249.000.000 milioane; ori fetiștii: cam 147 milioane; — ei, dar aceștia, toți unii ca alții, sunt colosale „zero“ în mersul lumii culte; abia de aduc vre-un folos omenimii. Ei nici nu au nici un fel de pretenții în jocul frivol al lumii moderne culturale, — drept consecință: nici nu-și bate nimeni capul cu dânsii; cel mult misionarii Romei de se interesează de ei!

Cei-ce ar reflectă la gloriile astorfel de îngropați ai vieții, nu mai au ce hesită nici un moment, ci să părăsească pe loc arena lumii culte.

Dar reflecteze la aste cine va vrea; noi Românii știm una: că adevărat suntem împresurați din toate părțile de popoare luminate; și știm apoi, că nu suntem și nici nu vom să fim cândva: numai cifre goale în istoria culturii universale. Tragă deci, care cum vrea și-i vine mai bine, consecvențele!

Biserica neunită din Ardeal are să-și mulțumească și acel încă nesuficient nimb moral, de care dispune numai bisericii române unite cu Roma, care nu puține ghton-turi nemiloase a îndurat și îndură cu resignare și până în ziua de azi chiar din partea Românilor.

Mai altcum ar stă, azi, înșasă biserica unită, și mai altcum și întreaga românie în fața lumii, dacă slăbiciunile omenești n'ar fi sămănat atâta nesăbuită ură în calea ei spre a-i zădărnici binecuvântările.

Vlădicii și Mitropolii ei și până azi formează neîntrerupte zale de aur pentru binele și viitorul româniei.

Istoria Românilor nici când nu va ști indestul vorbi despre un Inocențiu Micu Clain, despre un Vulcan, despre un Vancea, ori d. p. despre un Mihail Pavel, despre care o voce indiscretă ni-a dat să auzim, că la moartea acestui cucernic Mecenate cu ciobote cărpocite, care și-a depus toată agoniseala de milionar pe altarul sărăciei, — repetăm se zice pozitiv, că în portofoliul privat al acestui Mecenate, niște scrutători curioși n'ar fi aflat, decât șapte bani.

(Va urmă).

Economie.

Pentru cultivatorii de albine.

Membrul Reuniunii noastre domnul Alexandru Vlad, paroh în Mag (p. u. Szelistye), care să indelemnicește de timp îndelungat cu stupăritul, dorind a-și pune stupăria în serviciul Reuniunii noastre, ne aduce la cunoștință, că are 44 stupi, dintre cari: 20 în coșnițe artificiale sistem Dzierzon, 20 în coșnițe cu capac și cu lădiță de trecere și 4 în coșnițe simple, pe care îi pune în vânzare. Prețul unui stup e 12 cor., la care să mai adaugă prețul coșniței și eventual și al cadrelor. Prețul unei coșnițe artificiale cu 2 despărțăminte și cu 2 ferestri e 5 cor. și a fiecărui cadru (ramă) e 10 bani. Într'o coșniță artificială încap 27—30 cadre sau rame. Când cadrele sunt pline cu miere, fiecare din ele cântărește preste 1 chlgr. Prețul unei coșnițe cu capac e cor. 1 20, a lădiței 1 cor. Într'o asemenea lădiță încap 8 cadre. Prețul unei coșnițe simple e 60 bani.

Roiuri din luna Iunie să vând (fară coșniță) și anume: roiul I. cu 6 cor., al II-lea cu 4 cor. și al III-lea cu 2 cor. Doritorii de a cumpără să trimită coșnița sau prețul unei coșnițe.

Pentru roiul al II-lea și al III-lea e de recomandat să nu se trimită coșnițe mari, ca roiul să o poată umplea de faguri până toamna, de oarece rămânând goală în anul viitor sau nu roiește, sau dacă și roiește umple coșnița cât e goală cu faguri de trântori, cari nu aduc decât pagubă.

Cadrelor le poate pregăti ori și cine. Lățișori pentru cadre se află de vânzare la Carol F. Jikeli în Sibiu cu 5 bani metrul dacă să cumpără 25 metri sau mai mult. La facerea cadrelor e de lipsă formă, ciocan, clește de drot de 1 cm. late la vârf și cuie cât se poate

de subțiri, iar lungi de 2 și jum. cm. Forme simple de scândură vinde și dl Vlad cu 50 bani bucata.

Unelte neapărate pentru manuirea stupilor în coșnițe artificiale și în lădița de trecere sunt: clește de stupărit, material pentru fum și peană pentru măturarea albinelor. Să mai recer și alte unelte, cari să pot procura dela Kühne Ferencz din Budapesta I. Ker. Atilia u. 99 sz. Acesta la cerere, trimite cataloge. Dl Vlad stă cu sfaturile sale la dispoziția ori cui

Din parte-ne recomandăm cultivatorilor de albine și opșorul „Cartea stuparilor săteni” scris de Romul Simu, care să poate procura dela noi cu prețul de 70 bani plus 10 bani pentru postă.

Sibiu 1 Iunie 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu”.

Pentru viieri.

Subscrisul comitet, dorind să pregătească un tinăr în toate indeletnicirile din viierit și care să stea la dispoziția viierilor noștri, a hotărât să plătească din mijloacele Reuniunii române agricole sibiene taxa de 280 cor. anuale, ce se recere pentru cercetarea școlii de viieri din Aind (Nagy-Enyed), care ține 3 ani.

Condițiunile de primire la această școală, care începe la 1 Octombrie n. c. sunt următoarele:

1. Tinerii, cari doresc să participe la această școală să dovedească cu carte de botez, că au implinit vârsta de 16 ani; să dovedească cu testimoniu școlar, că au absolvat cu succes cel puțin școala poporală; cu atestat medical (dela doctor), că sunt sănătoși și viroși, iar cu adeverință dela părinți sau tutori, că aceștia nu-l împedecă dela absolvarea școlii.

Aceste dovezi alăturate la o rugare de primire, scrisă în limba maghiară și adresată înaltului minister de agricultură este a se trimite cel mai târziu până la 20 August n. c. la direcțiunea școlii de viierit din Aind (M. kir. vinctzellér iskola tekintetes igazgatóságának Nagy-Enyed).

2. Subscrisul comitet mai cere, ca tinărul care voește să cerceteze școala să fie fiilor de proprietar de viie din regiunea viticolă a comitatului Sibiu (din părțile în cari se lucră viia).

3. Să deie o declarațiune scrisă și subscrisă de beneficiantului tinăr și de părinții săi, prin care se înț. orează a stă (a lucră) după absolvare cel puțin 5 ani în comitatul Sibiu, iar la din contră părinții să se oblige, că vor

înapoiă Reuniunii ajutorul de câte 280 coroane anuale respective de 840 cor. pe trei ani.

4. Să dovedească cu o adeverință de primire a direcțiunii școlii că sunt primiți la școală.

Sibiu, 7 Iunie n. 1910.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

Pant. Lucașu,
prez.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Bibliografie.

A apărut:

Principii morale sau etice ale religiei creștine, pentru școlile medii și institutele pedagogice de Dr. Vasile Suciu, prof. de sf. teologie și de religie la gimn. sup. Cu aprobarea Superiorității bisericești. Balázsfalva—Blaj 1909 Tipografia și Librăria Seminarului teologic gr.-cat. Prețul: 1 60+10 fil. porto. Se află de vânzare la Librăria Sem. teol. gr.-cat. din Blaj.

1. Teologia dogmatică fundamentală de Dr. V. Suciu prof.

vol. I. *Apologetica creștină* fco. 5 30
vol. II. *Tradițiunea și Bis.* fco. 5 30

2. Teologia dogmatică Specială.

vol. I. *Dumnezeu Unul, sf. Treime, Dumnezeu Creatorul, Intruparea Domnului și Grația.* fco. 7 30 cor.
vol. II. *Sacramentele și Eshatologia.* fco. 7 30 cor.

3. Hipnotism și Spiritism 1 50

Preaveneratul Conzistor Arhiepiscopesc e permis să se poată procura aceste cărți din cassele bisericești pentru biblioteci. — Să află de vânzare la Librăria sem. teol. Blaj—Balázsfalva.

Principiile fundamentale sau generale ale religiei creștine, pentru școlile medii și institutele pedagogice de Dr. Vasile Suciu, profesor de sf. teologie și de religie. Prețul: 1 cor. 20 fil. Se află de vânzare la Librăria Seminarului Teologic gr.-cat. din Balázsfalva—Blaj.

PSALTIREA Profetului și Împăratului DAVID.

Prețul: crudo 2 20, leg. în pânză 3—leg. în piele 4— Se află de vânzare la Librăria Seminarului teologic din Blaj.

Vatra familiară de F. X. Wetzel tradusă de Societatea „Inocențiu M. Clain” a teologilor din Blaj. E o scriere foarte instructivă și interesantă. — Costă 40 fil + 5 fil. porto. Să află de vânzare la Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.

„Apărarea viilor de peronosporă” de Nicolae Pop, o broșurică, ce descrie amănunțit cum și când trebuie să ne apărăm cu mai mult efect viile de peronosporă și înfăimare. Broșura se dă gratuit aceluia cari procură cartea „Sădirea și cultivarea viei” de acelaș autor. Separat costă franco 25 fil. Se poate procura dela Librăria Seminarului teol. gr.-cat. precum și dela autor, în Blaj.

Ministerul r. Ung. de culte și instrucțiune publică prin ordinul său din 15 Ianuarie 1910 Nr. 144113—1909 a aprobat:

1. **Orarul general și particular pentru școlile primare cu 1, 2 și 3 învățători.**

2. **Planul de învățământ și îndreptarul metodic.** pentru școlile primare din Provincia Metropolitană gr.-cat. de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș. Aprobat din Conferința Episcopescă, ținută în 7 Septembrie st. n. 1909 Nr. 6693.

Balázsfalva 1909. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. — Opul întreg 4 cor.

Orarul se vinde:

Pentru școalele cu un învățător — 80
 " " " doi " 1'20
 " " " trei " 1'60
 plus 20 *fil. portă* pentru fiecare.

La comandă să se spună apriat, că se dorește un orar pentru școala cu un învățător, ori cu mai mulți învățători — Altcum se trimite întreagă colecția, ce costă 2'30 cor. franco.

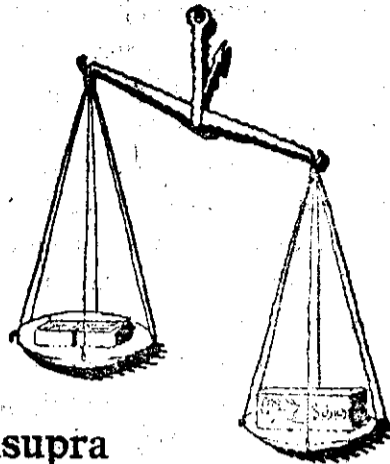
Atragem atențiunea oficiilor protopopiești și parohiale, precum și-a învățătorilor noștri din Arhidieceza de Gyulafehérvár-Fogaras—Alba-Iulia și Făgăraș, dieceza Szamosújvár Gherlei, Nagyvárad—Orăzii mari și din dieceza Lugos—Lugosului asupra hotărârii conerenței Episcopiești din 7 Septembrie 1909. Nr. 6693; prin care atât *Orarul*, cât și *Planul de învățământ și Îndreptarul metodic* sunt obligatoare pentru toți.

Comande se pot face la **Tipografia Seminarială.**

Proprietar-editor: **Aurel C. Domșa.**

Redactor respnz.: **Augustin Gruția.**

Loc deschis.

**Asupra
bunătății, prețului
și greutateii**

trebuie grijit la cumpărarea săpunului. Nici un săpun din lume nu ajunge toate însușirile bune a săpunului cu cerb alui SCHICHT.

Curătenia, capabilitatea lui de spălat, moleșia și ieftinătatea lui sunt de neajuns.

(42) 1—5

Nr. 101—1910.

(48) 2—2

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la biserica gr.-cat edificândă în Riciul-de-Câmpie gara Maros-Vásárhely p. u. Mezőrcsés, prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 2000 adică două mii coroane la curatoratul gr. cat. din Riciu (Mezőrcsés) cel mult până la 9 Iulie st. n. 1910 la 10 ore. a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre acestea lucrări și anume: formulariul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul, aprobate de Preaveneratul Conzistor Metropolitan la 24 Maiu și 11 Iunie 1910 sub Nrul 3689 și 4157 se pot studia zilnic la oficiul parohial gr.-cat. din Riciu (Mezőrcsés) între oarele 9—12 a. m. și 2—4 p. m. Se observă, că a) licitațiunea minuendă se va ține în 9 Iulie st. n. și b) curatoratul își rezervă dreptul a încredința întreprinderea aceluia dintre cualificanți, care fi mai convine.

Riciu (Mezőrcsés.) la 20 Iunie 1910.

Filip Pop,
paroh gr.-cat.

Alb Vasilie,
curator prim.

Un admirabil tablou după originalul marelui pictor *Obedeanu* reprezentând pe:

MIHAI-VITEAZUL.

Cel mai războinic voevod, ne apare din acest tablou cu o putere de sugestie extraordinară. Se află de vânzare la **Librăria sem. teol. gr.-cat. din Blaj.** — Prețul tabloului cor. 1'50 fil.

Singurul institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.
recomandă

✚ **Asigurări împotriva focului** ✚

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

✚ **Asigurări pe viață** ✚

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix; asig. de zestre și asig. pe parate pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1909 K. 4,831,168 13
 Capitale asigurate pe viață achitate „ 4,571,035 51
 Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1909 } foc „ 112,045 412 =
 } viață „ 10,847,132 =
 Fonduri de intensiere și de rezervă „ 2,309,387 =

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(2) 23—52

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scane de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

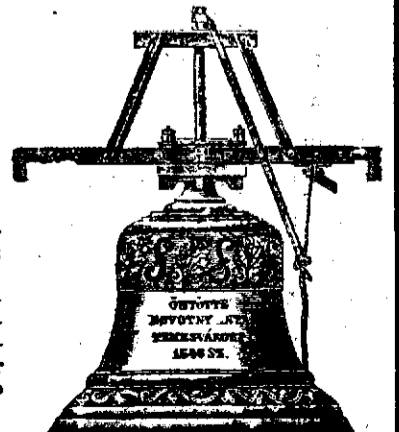
3 23—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nouă clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte. Indată ce clopotele sunt bătute de o latare prin aceea ce sunt mănuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele gaurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătătoare. — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.